

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильесим
гъэтхапэм
къышегъэжьагъэу къидэкы

№ 134 (21863)

2019-рэ ильес

БЭРЭСКЭЖЬЙИ
БЭДЗЭОГЬУМ и 31-рэ

ОСЭ Гъэнэфагъэ ииэп
къыхэтутыгъэхэр ыкчи
нэмэгдэхэр
тисайт ижүүгөтөштхэй
WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъэзет

Хэхъоныгъэ зэрэрагъэшьыщт шыкIэм тегущыIагъэх

Урысые Федерациием и Правительствэ ыцлэкэ Адыгеим икураторэу, Урысые мэкью-мэшымкэ иминистрэу Дмитрий Патрушевым пшьэрыль зэрафишыгъэм тетэу Урысые Федерациием мэкью-мэшымкэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Хъатыу Джамболэт, Урысые Федерациием мэкью-мэшымкэ иминистрэ игуадзэу Оксана Лут, Урысые Федерациием энергетикэмкэ иминистрэ игуадзэу Анатолий Яновскэр, Урысые Федерациием экономикэ хэхъоныгъэмкэ иминистрэ игуадзэу Петр Засельскэр, федеральнэ министерстви 9-мэ ыкчи ведомствэ заулэмэ ялъыклохэр тыгъусэ Адыгеим щылагъэх.

Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат Республикэм гъехъагъэу ыкчи щылагъэу илэхэм зэгъусэхэу зератегущылахъэм мэхъанэшхо зэрилэр хигъеунэфыкыгъ.

Чылгэхэм юфхэр зэращызэпифэхэрэм нэулас зафашиным пае зэлукэгъухэр отраслэ министерствэхэм ашыкыагъа, Адыгеим ичылгэхэр, ипсэуальхэр зэргээльэгъуяа. Нэужым Адыгэ Республикэм и Правительствэ зычлэт унэм зэхэсигъю Ѣырялагъ. Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Муратрэ Урысые Федерациием мэкью-мэшымкэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Хъатыу Джамболэтэ ар зэрашагъ.

Зэхэсигъюм джащ фэдэу хэлэжьагъэх Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр, Премьер-министрэу Александр Наролиньыр, Адыгэ Республикэм и Лышъхъэрэ иминистрэхэм я Кабинетэ я Администрации ипащэу Тхъаклыгъинэ Мурат, федеральнэ министерствэхэмрэ ведомствэхэмрэ ялъыклохэр, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр.

«Тэ Адыгеим тыкъызыкIэкъуягъэр

республикэм хэхъоныгъэу илэм уасэ къеттынэу, республикэм псынкэу социальэ-экономикэ хэхъоныгъэ зэришьыщт гъогу картэр зэхэдгээ у цонэу ыкчи шышъхъэу ыклем ехүулэу ар тыхэснэу ари. Ащ пае республикэр зыфенкъор, ащ игъую щальэгъухэрэр зэдгэшэн, къэралыгъо ѥэпилэгъу къызэрэратыщт шыкIэр зэхэтфын фае. Лъэныкъо пстэури къыдалытээзэ, республикэмрэ федеральнэ министерствэхэмрэ зэдрагъаштэу юф зэдэшэнэм мэхъанэшхо ил. Республикэм амалышхо ил, отраслыбэхэмкэ ащ псынкэу хэхъоныгъэ зэришьы-

рэр тинэрильэгъу. Чылгэхэм гэвээ юшьхээтхэм акыуачээ ракхыллээзэ, федеральнэ гупчэм илэпилэгъу къызфагъэфедээзэ, стратегическэ гухэлээзэ ялэхэр зэкэ Адыгеим щагъэцэкIэнхэ альэцкыщт», — хигъеунэфыкыгъ Хъатыу Джамболэт.

Адыгеим и Лышъхъэу республикэм анаэ къызэрэтирагъэтырэм фэшээзэ, федеральнэ министерствэхэм ялъыклохэм зэрафэрэзэр ариуягъ, Адыгеим нахь псынкэу хэхъоныгъэ ышынымкэ зэдэлэжъенгъэу адьрилэр нахь ыгъэльэшнэйн, специалистхэм игъоу альэгүүгэхэр ыгъэцкIэнхэм республикэр зэрафэхьзырь къыхихъэшгэйгъ.

Зэхэсигъюм хэлажьэхэрэр лъэныкъо зэфэшхъяфхэмкэ юфхэм язытет хэппльягъэх, юфыгъоу Ѣылхэр ыкчи ахэм зэшшохыкэ афэхъущтхэр агъэнэфагъэх. Республикэм ихбээ къулыкъухэм Адыгеим псынкэу хэхъоныгъэ зэришьыщт шыкIэр къыхахыгъ.

(ИкIеух я 2-рэ нэклуб.ит).

Хэхъоныгъэ зэрэрагъэшьшт шыкIэм тегуущыIагъэх

(Икзух).

«Тишъолыр икураторэу, Урысыем мэкью-мэшымкэ иминистрэу Патрушев Дмитрий Николай ыкъом бэ»

мышIеу зэлукIэгъу дытиагъ. Ащ зэрэшырахъухъагъэм тетэу республикэм псынкIеу хэхъоныгъэ зеришыщт документын ипроект икъэгъэхъязырынкэ республикэм чанэу юфхэр щизэрхъях. Тызэрэзеклон фэе шыкIэр тэшээ. Анахъеу тынаэ зытедгъэтыштыр стратегическэ пшъерильхэм ягъэцкIэн ары. Федеральнэ гупчэм илэпүэгъу ишуагъэкэ республикэм зыпкь итэу хэхъоныгъэ ышын ыльэшкыщт. Экспертхэм уасэу кытатырэми тэркэ мэхъанэшхо и!», — хигээунэфыкыгъ Күмпил Мурат.

Адыгейим и Лышхъэ кызыэрэхигъэшгъэмкэ, гъэхъагъэ хэльэу юфхэр зэхажэнхэмкэ республикэм зэкIэамалхэр илэх. Финансхэр дэгъюу зыгъэфедэр шыольырхэм Адыгейир ашыщ. Аужыре илъэситфым кынклоцI республике бюджетым дотацьеу кылыукиэрэ нахь макэ хуу-гъэ, процент 27,4-рэ хууцтыгъэмэ, процент 20,8-м ар нэсигъ. Рес-публике хэбзэлахь, мыхэбзэлахь федэу илэхэми ахэхъуагъ, сомэ

зэришыре шыкIэм экспертхэм осэ дэгъу кыратыгъ. Хэгъэгум ишъолыршиланаахь дэгъу-хэу интенсивнэ технологиехэм атетэу чыгхатэхэм адэлажъэхэр Адыгейри ахалытагъ.

Республикэм игъюу ыльэгъухэрэм ашыщ бизнес цык-клюмрэ гуртымырэ нахыбыу юпилэгъу ягъэгъотыгъэнир, инвестициихэр кыхальхъанхэр. Инду-стриальнэ паркхэм язэхэшэнди федэу

Пшъэриль гъэнэфагъэхэр зэхэсигъом щафашыгъэх. Ахэр анахъеу зыфэгъэхъыгъагъэхэр республикэм ипроектхэмкэ федеральнэ министрствэхэм юф зэрадашштэр, ахэм ягъэцкIэнкэ амалэу Ѣылэхэр гъэнэфагъэнхэр, федеральнэ юпилэгъуу кыалукиштэр зэгъэшгъэнир ары.

Зэхэсигъом икзух Адыгейим и Лышхъэ кызыуагъ зэлукIэгъум щаштэгъэунэшю пстэури гъогу картэм зэрэхагъэхъаштхэр, кураторствэм республикэм социалнэ-экономикэ хэхъоныгъэшхозэрэгъешыщтыр.

Адыгэ Республиком и Лышхъэ ипресс-күүликъу
Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

миллиарди 9,3-рэ хууцтыгъэмэ, сомэ миллиард 13,5-м ар нэсигъ. Инвестициихэр капитал шыхва-лэм кызыэрэхалхъэхэрэмкэ Урысыем ишъольырхэм азы-фагу Адыгейим аперэчыпилэр Ѣылэгъ.

Юфхэм язытет зэхъокыныгъэшко фэшыгъэнымкэ, республикэм хэхъоныгъэ инегъэшыгъэнымкэ

кураторствэм мэхъанэшхозэрийр Адыгейим и Лышхъэ кызыуагъ. Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиним ижъониыгъокэ унашьохэм ягъэцкIэнкэ, лъэпкь проектхэм япхырыщиныгъэ ар амалышоу Ѣыт.

Зэхэсигъом кызыэрэхъагъэшыгъэмкэ, Адыгейим анахъеу ынаэ зытэригъэтэн фаер энергие къэклонлахъэхэр кыгъотынхэр, инфраструктурэм гъогушынымрэ зягъэушьомбгъугъэнир, промышленностын, туризмэм, АПК-м альянсыгъокэ проектхэр гъэцкIэгъэнхэр ары. Республиком имэкью-мэш хэхъоныгъэ

зэрештыр кыалуагъ. Ашкэ Адыгейим проектэу «Индустриальна паркэу Яблоновскэр» щагъэцакэ.

ЗэлукIэгъум хэлжэгъэхэм елтыклиэу ялэхэр кыалонхэм пае муниципалитет пстэуми отраслэ пэпч юфхэр зэращизэлэфхэрэр куоу зэхагъыгъ. Министрствэхэмрэ муниципалнэ образованиехэмрэ игъюу альягъухэрэр кындалытэнхэр кыагъэгугъагъэх.

Псэуальэ пэпчъ иIэн фae

Дачэ псэуальэхэм аиэблагъэу машю зэкIээзыгъанхэрэм, уц гъугъэхэр зыгъэстыхэрэм шапхъэхэр лъэиэу аукъох. Унэхэм, псэуальэхэм, псэупIэхэм, чыгхэтэлэжыниIэхэм кыапIуль чыпIэхэм иц гъугъэхэр ашагъэсты хууцтэп.

Къоджэ псэупIэхэм, дачэхэм адэсхэм машлом зыкызыэриштагъэмкэ макъэ зэрэрагъэшт амалхэмрэ псы убытгъэрэ ялэнхэ фae. Псэуальэ пэпчъ псы зэрьтшалъэ (шыондэр) е машлом зэрэгэлкосжырэ пкыгъю кыэлъырытнен Ѣыт. Аш нэмийкIеу псыр зэрээрэшэрэ, чыр ээрэдатыкырэ техникир хъазырэу Ѣытын, машлом зызэрэшхаухъумэш шыкIэр цыфхэм агурыгъэолгъэн фae. ПсэупIэм дэсхэри, аш дэт предприятихэм ялофышэхэри мэшогъэлкос дружинэхэм юпилэгъ афхъенхэр Ѣыт. Машлом зыкызыэриштагъэмкэ мэшогъэлкос кыулыкъум макъэ зэрэрагъэшт телефоныр е рациер псэупIэ, шхъафэу Ѣыт псэуальэ пэпчъ илъян фae.

Машлом зыкымыштэнымкэ шапхъэхэр зыукухэрэм нахыбэрэ арэуштэу земыкIожынхэр зэрафагъэпытэрэр е административнэ тазыр зератыральхъэрэр зыщышумыгъэгъупш.

Мыекуапэ дэсхэу лъытэнэгъэ зыфэтшыхэрэр, шьори, кышьуупэблагъэхэм, шуукъэзыууцхъэрэ дунайми шууафэсакъ, шапхъеу Ѣылэхэр шуумыуцхъо.

КУШЬУ Рустам.
Мыекуапэрэ Мыекъопэ районымрэ мэшогъэлкосэнымкэ якъэралыгъо инспектор.

МэжъэгъэIу

Адыгэ Республиком щыпсэухэу, ихъакIэхэу лъытэнэгъэ зыфэтшыхэрэр!

Зи Хэкужь кызыгъээжыгъээм и Мафэ фэгъэхыгъэ зэлукIэигъэштыгъэр С. Кушъэкъор, А. Лъачэр, Р. Хъутыр, Р. Лъэцэрыр, С. Кылкыр ыкIи нэмийкI артистхэр зыхэлжэштхэ концертрэ 2019-рэ илъэсүм шынхъэIум и 1-м сыхытэр 19.00-м ЗыкIынныгъэмрэ ЗэгурыЛоныгъэмрэ япчэту щыкIэштхэ. Концерт ужым адыгэ джэту зэхажшт. Юфтхъабзэхэм шууахэлжээнэу шуукъэгъэблагъэ.

Чыопсүм изытет кызыгъэПыхъэкIэ, зи Хэкужь кызыгъээжыгъээм и Мафэ фэгъэхыгъэ мэфэкI Юфтхъабзэхэр Адыгэ Республиком и Къэралыгъо филармоние щыкIоштых.

ЗэхэшэкIо комитет

Щагуи 7-мэ язэтгээпсыхан аухыгь

Мы аужырэ ильэсхэм Адыгэим икъэлэ шхьаїэ итепльэ зэхъокыныгъешүхэр зэрэфхэгъэхэр хэтки нэрыльэгъу. Зыгъэпсэфыпэ паркыр агъеклэжыгь, гъогухэмрэ лъэсрэйкіоплэ-зэпсырыкыпэхэмрэ зарагъэушомбгүйг, урамхэр нахь хьоо-пщау хуугъэх, социальнэ мэхъанэ зиё псэолъаклэхэр кыдэуцуагъэх.

Федеральнэ ыкъи республикэ програм-мэхэм Мыеекуапэ чанэу зэрахэлжээрэм, инвестициехэр нахьыбэ зэрэхуугъэхэм, ашкэлэхэрэхэр мэхъанэ зиё псэолъаклэхэр. Республикэм икъэлэ шхьаїэ хэхъонгъэхэр ышынхэр, мыш дэсхэм ящылэхэлэхэр икъи нахьышу хууныр пшъэрэль шхьаїэу къеъуцу Адыгэим и Лышьхэу Къумгыл Мурат.

Мыеекуапэ федеральнэ, республике программэхэм ягъецкэлэн зэрэхэлжээрэм ишуугъэхэр зэшүүхын ылъягъэхэр бэ. Къалэм игъогу шхьаїэхэр агъецкэлжыих, цыифхэр бэу зыщызэрэгүйхэрэч ышылэхэр зэтырагъэпсихъэх. Пчагъэу зэтетхе унэхэм игъекотыгъе гъэцкэлжынхэр арашылгагъэх, щагухэм къелэцыклю джэгуплэ ыкъи спорт площадкэхэр адаагъэуцуагъэх. Программэ зэфэшхъафхэм къадыхэлжытагъэу социальнэ мэхъанэ зиё псэуальхэр ашых, агъеклэхых.

Щагу клоцхэр

Федеральнэ проектэу «Къэлэ щылэкэлэгъэгъур» зыфиорэм игъэцкэлэн епхыгъэу фэтэргэбу зэхэгт үнэ 43-рэ къизэллызыбутире щагу 24-мэ гъэцкэлжынхэр арашылгэштых. Мыеекупэ къэлэ администрацирем ипресс-кулыкыу къизеритгээмкэ, ахэм ашыщу 7-рэ зэтэргээпсихъэгъяа. Бюджет зэфэшхъафхэм къарыгъигъе сомэ миллион 85-рэ ашч пэуягъэхъанэу агъэнэфагь.

Иофшэнхэр зыщыклюагъэхэм ашыщ Юннатхэм яурам тет унэхэу N 2-м, 4-м ыкъи 6-м, урамэу Чкаловым ыцэ зыхырэм тет унэу N 79-м, Димитровым ыцэ зыхырэм тет унэу N 23-м, урамэу Крестьянскэм тет унэу N 451-м ыкъи Школьнэм тет унэу N 194-м.

Объект пэпчь дизайн гъэнэфагъэ къыфыхыгъ. Ар зэлъягъэхэр цыифхэм яшошхэр къизэрэдальтагъэхэр ары.

Агъеклэжыгъе щагухэм къелэцыклю

ыкъи спорт площадкэхэр къадэуцуагъэх, лъэсрэйклю гъогухэр ашыгъэх, машинхэрэх зыдэбгъеуцүүтхэх чыыплэхэр, тысынлэхэр, хэкыр зэрэдээшт урнхэр агъэпсигъэх.

Мы уахътэм ехъулэу объект 13-мэ етупшыгъэу Иофшэнхэр ашклох. Зэрэгтэнэфагъэмкэ, «къэлэ щылэкэлэгъэгъур» хэхъэгъэх щагухэм язэтгээпсихъан шышьхъэу и 30-м ехъулэу аухыщ.

Анахь дэгъухэм ахальтагь

«Шэпхъешүхэм адиштэрэ къэлэ щылакэлэгъэни» зыфиорэ программэм къыдыхэлжытагъэу зэтэргээпсихъанымкэ 2018-рэ ильэсийн илофшэлжээ аанах дэгъухэм яфедральнэ реестрэ Урысые Федерацием псэолъашынымкэ и Министерствэ ыштагь. Къалэу Мыеекуапэ ишагухэр язэтгээпсихъагъэх ашч хэхъагъэх.

Теклонигъэр къыдээзыхыгъэхэм ашыщ хуугъэ проектэу «Мыеекуапэ иурамэу Пионерскэм тет унэу N 383-м, корп. 2-м, Пионерскэм, 385-м, Лениним ыцэ зыхырэм иунау N 62-м, Димитровым тет унэхэу N 2-м ыкъи 2 «а»-м ящагхэм яджэгуплэ ыкъи спорт площадкэхэм язэтгээпсихъан». Лъэнэкью «Джэгуплэ, спорт ыкъи нэмийк тематическэ площадкэхэр» зыцэм къыцагъэлтэгъуагъэхэмкэ мэхъанэ проектыр анах дэгъухэм ашыщ хуугъэ.

Блэкыгъэ ильэсийн тикъэлэ шхьаїэ ишагу 20-мэ гъэцкэлжынхэр ашыклягъэх, зэтырагъэпсихъагъэх. Сомэ миллион 76-м ехъу ашч пэуягъэхъагь.

Федеральнэ реестрэм хэхъанхэм фэш шольыр 84-мэ тхыль 454-рэ къатыгь. Зэнэкьюкум икомиссие зэфэхысыжьеу ышыгъэхэмкэ, къералыгъом икъэли 112-мэ къагъэхъазырыгъэ проект анах дэгъуи 165-рэ къыхахыгъэх.

Адыгэим икъэлэ шхьаїэ изэтгээпсихъан епхыгъэ проектхэм ягъэцкэлэн цыифху мыш щыпсэухэрэх къыхэгъэлжэгъэнхэм АР-м и Лышьхыи, Мыеекуапэ имэри мэхъанэшо раты. Ашч елгыгъэу ведомственэ структурэхэм пшъэрэль гъэнэфагъэхэр афаших, анахэу анахэ зэтырагъэтийн фаехэр афагъэнафх. А пстэуми шоғъэшо къызэрратырэр зэфэхъысыжхэм къагъэльгъагь.

ІШЫЫНЭ Сусан.

Сурэтхэр Ішыынэ Аслъан тырихыгъэх.

Шапхъэхэр амыукъонхэм лъэплэх

2019-рэ ильэсир къызихъагъэм къыщыублагъэу Адыгэ Республике игъогухэм хуугъэ-шлэгъэ 247-рэ къатехуухъагь, ахэм нэбгырэ 50 ахэкодагь, 303-мэ шьобжхэр атещагъэхэхуугъэ.

Мы уахътэм ехъулэу щынэгъончъэним ибгырых зымыгъэфедэгъэ водитель ыкъи ахэм къадисыгъе нэбгырэ 4804-мэ административнэ пшъэдэкылжхэр аты-ралхъагъэх.

Гъогурыкъонир щынэгъончъэним, гъогухэм къатехуухъэрэх хуугъэ-шлагъэхэр нахь макъе шыгъэнхэм ыкъи ахэм къажэлэх тхамыклагъохэр къэмгъэхъу-гъэнхэм афэш! бэдзэогъум и 29-м къыщыгъэхъуа и 31-м нэс «Щынэгъончъэним ибгырых зыфиорэ Иофхъаб-зэр Адыгэ Республике щыклюагь.

Пэшторыгъэшь Иофхъабзэр оклофе

Къэралыгъо автоинспекцием икъулыкыу-шлэхэм гъогурыкъонир ишапхъэхэр зыукохэрэх, щынэгъончъэним ибгырых зымыгъэфедэхэрэх къыхагъэшыгъэх, ахэм пшъэдэкылж арагъэхыгъ.

АР-м гъогурыкъонир щынэгъончъэнимкэ и Къэралыгъо автоинспекцием икъулыкыу-шлэхэрэх зэкимэни къяджэ гъогум къыщыхъурэх хуугъэ-шлагъэхэр къэмгъэхъу-гъэнхэм фэш гъогурыкъонир ишапхъэхэр амыукъонхэу, сакынгыгъе къызхагъэфенэу.

Полицием иполковникэу
ПЛАТЫКЬО Ичрам.

Лышьум тыныр ишыклагъ

Бэрсэй Умарэ иунэкьюощ, Академик, еджэгэшху. Дунаишхом щызэлъашэ. Ар профессормэ ятхамат, Шхьэу ашч шытэгэй акыл мат! Ар убых! Сэ сыхэт? Аш щыгъуазэр Батырый. Плэкъо пстэуми якъэбар Мигумэкэу къытотэн. Ежь зэриоу, ыгу урихьмэ, Щэх хэмийлэу ар убых, Уныбдгэгъумэ – уабдзах. Ишхъэгъусэу Сафиет Нэмийцызи, французызи убыхыбзэм къырещлэх. Үшнхахыкэу Абдулахъ Лъэпкъ онджэкъым щыбырсыр, Мэшит дахэр илэшлагъ. Ефэндикью «Батырый Убыхыбзэр зэрэгъяа! Үшлэн фаэр ежь ышлагъ,

Медалышкор къылэжыгъ, Итхиль Лышьумын пигъохыгъ. Шуухафтынэр хэт ратына! Умыбухыу къэблэжына! Еджэныгъи гъэсэнгъи Батырый ятхаматэу, Лорд Палатэм къыщэпсалъэ. Урысыер егъэлъапэ, Үгээлъагъу ар елэти. Чикобавэ ригъэджаагъ, Емыджаагъэм Тхъэр евагъ! Бырсырхэр еджэгэшхох, Емыджаэр мэсымаджэ. Дзыбэмэ ахэр япхъорэльфх. Лауреатыр хэгъэгү Иоф, Ар ямитмэ, тэрээ хууна?! Сэмэркъэур Тхъэм иклас, Зэфэнгъэр аш ылъапс.

Бырсырмэ яныбдгэгъо, абдзахэу Айдамыр.

ІЭПЫІЭГҮУ АРАГҮЭГҮҮТЫШТ

2019 — 2024-рэ ильэсхэм предпринимательствэ цыклик ыкчи гурытын ахэцагъэхэм фэгъэктэнэгъекэ чыфэу аратырэм ыльэнүүкөкэ кредит организацихэм чиэнагъэу ашырэр афызэктэгъэктожыгъэнэм фэш федэральне бюджетым кытупщирэ субсидиер зэратыжыщт шыкім фэгъэхыгъе унашю 2018-рэ ильэсүм тыгэгъазэм и 30-м Урысүм и Правительствэ ыштагь. Аш зэрджаагъэхэр «Программэу 8,5».

Мыр шольырым щигъэ-
цэктэгъэ зэрэхүурэм, анахьиу
анаэ зытырагъэтийрэ лъэнүүк-
хэм ыкчи аш кыдыхэлтыгъэу

иэу 2019 — 2024-рэ ильэсхэм
предпринимательхэм чыфэу
аратыгъэмкэе банкхэм чиэнагъэу
ашырэр афызэктэгъэктожыгъэз

льэнүүкөо гъэнэфагъэхэм афэ-
гээзэгъэнхэ фае. Ахэм ахэхьэх:
мэкүмэш хъызметыр, аш еп-
хыгъе продукцием икыдэгъэ-
кын, мэкүмэш фэло-фашэхэм
ягъэцкэн. Кыдэгъэкъыным
епхыгъе тофшэнэр, гъомылап-
хъэхэм якыдэгъэкъын. Электро-
энергии, пъстыныхэ шхуантээр,
псыр къэтгээнхэр ыкчи
зэбгырышгъэнхэр. Псэольз-
шиныр. Зеклоныр. Къэбарлы-
гъэлэс амалхэм ыкчи зэпхыни-
пъэм яхыгъе тофшэнэр. Транс-
портировкэр. Псауныгъэр къэу-
хумэгъэнэр. Гъесэнгъэр.
Псыр алэктэгъэхъэгъэнэр, псы-
рыкылангъэм язэхэшын, пыда-
фэхэм ягъюон, якыдэгъэкъы-
жын ыкчи ахэм ягъэктодыжын.
Хыакицхэр ыкчи общественне
шхапшэхэр (ресторанхэр хэмийт-
хэу). Культурэр ыкчи спортыр.
Унагом иццүкэгъэ фэло-фашэх-
хэм ягъэцкэн.

Инвестициихэм альэнүүкөкэ
ыкчи ахьцэу къырагъэктокырэм
хэгъэхъогъэнэмкэ фэгъэктэн-
гъэзэгъэ зыпиль чыфэхэр пред-
принимательхэм къалахын аль-
кыцх. Ильэс 10-м нэс тельти-
таэу, проценти 8,5-рэ зыпиль
кредитхэр предпринимательхэм
аштэн амал ял, къалахын аль-
кыцхытэр сомэ мин 500-м щегъэ-
жыагъэу миллиардым нэс.
Зеклоным ыльэнүүкөкэ инве-
стиционнэ проект зыгъэцакэ
зышкоигъохэм фэгъэктэнгъэ
иэу сомэ мин 500-м щегъэжы-
гъэу миллиарди 2-м нэс ара-
тышт.

Предпринимательхэм ахьцэу
къырагъэктокырэм хагъэхъоним
фэш программэм кыдыхэлты-

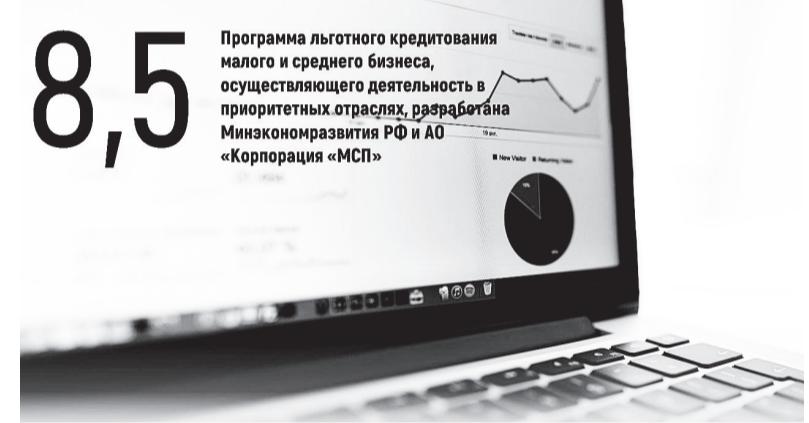
тагъэу сомэ мин 500-м щегъэ-
жыагъэу миллион 500-м нэс
аратышт, мылькум икыззикэ-
гъэктожын уахтэу пыльыр
ильэс 3.

Мы шыкіэр къызфагъэфедэ-
зэ республикем тоф шызышшэрэ
предпринимательхэм ашыщхэм
банкхэм чыфэ къалахыгъ, зи-
щүкэгъэ ыльэнүүкөхэм мылькур
апэуягъэхъанэу агъенафа.

Урысүм и Президентэу
Владимир Путиним шьэрье
шхьааэу къыгъэуцхэрэм ашыщ
предприятиихэм, бизес цыклик
ыкчи гурытын ахэцагъэхэм
хэхъонигъэхэр ашынхэмкэ
ящүкэгъэ мылькур алэктэгъэ-
хъэгъэнэр. А тофигъор шольты-
рым зэрифшшуашэу щызэ-
шхохыгъэнэм ынаэ тет Адыгэ

ектхэм ягъэцкэн зэрэпсаоу
пштэмэ, аш сомэ миллионы
140-рэ фэдиз пэуягъэхъанэу
агъенафа. 2019-рэ ильэсүр
къызихъагъэм къыщыублагъэу
мы ыльэнүүкөм фэгъэзагъэхэм
чыфэу аратыгъэр сомэ миллио-
н 200 фэдиз мэхь.

Лъэпкъ проектэу «Предпри-
нимательствэ цыкликэ гуры-
тымэ ыкчи унэе предпринима-
тельскэ гухэлым лэпилэгъу
афэхъугъэнэр» зыфиорэм
изэшшохын кыдыхэлтыгъэу
гупчэу «Сибизнес» зыцэр агъэ-
псы. Аш ыльэнүүкөубэ зерип-
хыщт: инфраструктурэм изэхэ-
шэн, микрофинанс ыкчи гаран-
тийн организацихэр, бизнес-
инкубаторыр, промышленностын
хэхъонигъэе егъешыгъэнэмкэ

Республикэм и Лышхъаэу
Күмпилы Мурат.

Предпринимательхэм ахьцэу
къырагъэктокырэм хагъэхъоним
лэпилэгъу ягъэгъотыгъэнэм
тэгээпхыгъэхэр ашынхэмкэ
шхьааэу къырагъэктокырэм хагъэхъоним
фэш программэм кыдыхэлты-

Фондыр. Аш нэмийкэу экспорт-
ынкэе лэпилэгъу къафэхъущт
шхольыр гупчэм игъэпсыни
шогъэшхо кызэритьыщт щеч
хэлтээ.

ТХЬАРКЬОХЬО Адам.

Яфитыныгъэхэр зэтырагъэуцожых

2019-рэ ильэсүм имэзихэу пыкыгъэм изэфэхыссыжхэм зыщатегушигъэгъэхэ зэхэсигъо
дхырэблагъэ АР-м и Прокуратурэ зэхищагь.

Юфхъабзэм хэлэжагъэх УФ-м и Генеральне
прокурор игуадзэу Андрей Кикоть, АР-м ипрокурор
игуадзэхэу Кыкыл Исмахыиле ыкчи Алексей Козачек,
прокуратурэм иаппарат тофшэнэр, нэмийкхэри.

Зэхэсигъор кызэршихыгъ ыкчи зеришагь АР-м
ипрокурорэу Игорь Шевченкем.

Республикэм ипрокурор игуадзэхэр зыфэгъэз-
зъэхэ лъэнүүкөмкэ докладхэр кашыгъэх. Ахэм
кызэршихыгъ ыкчи хэбзэрхьатыгъэр гъэптигъэнэмкэ, цыфхэм
яфитыгъэхэр, яшхъафитыгъе, джащ фэдэу
обществэм ыкчи къэралыгъом яштоигъонигъэхэр
къэхъумэгъэнхэмкэ тофхъэбзэ гъэнэфагъэхэр
зэрхьагъэх. Зэклемки хэбзэукъоныгъе мини 7-м
ехуя агъеунэфыгъ, шэпхээ хэбзэ акт мин 1,4-м
емызэхъеу кызэршихыгъэр, ыннатээм лут нэб-
гырэ 1753-мэ дисциплинарнэ, нэбгыри 136-мэ ад-
министративнэ пшэдэкыжхэр атэральхьагъэх.
Прокурор улъэкунхэм къаклэлтыгълоу уголовнэ тоф
45-рэ кызэршихыгъ.

Прокурорхэр тофхэм захалпльэм, республикэм
и предприятие ыкчи иорганизацье 13-мэ тофшэнэр
568-мэ яфитыныгъэхэр зэтырагъэуцожыхгъэх.

сомэ миллион 21-м ехуярэ чыфэр афызэктэгъэ-
клюжыгъ.

Джащ фэдэу прокуратурэм тофшэнэр зэшүүхыгъэм
ишүаагъэкэ, ыпкэ зыхэмийл медицинэ лэпилэгъу
цыфхэм ягъэгъотыгъэнэмкэ къэралыгъо гарантие
зилэ шхольыр программэм сомэ миллиони 8-кэ
нахыбэу ахьцэу къыфатшыгъ. Аш нэмийкэу про-
курорхэм анаэ зытырагъэтигъэхэм ашыщ псэуплэм
епхыгъе тофхэр. Прокуратурэр, къэралыгъо хэбзэ
къулыкъур ыкчи чыпилэ зыгъэорышижхын къулыкъур
зэгүсэхэу нэбгыри 170-мэ яфитыныгъэхэр зэтыра-
гъэуцожыхгъе, нэбгыри 131-р фэтэрибэу зэхэт унэхэм
ачагъэхъажагъэх.

Псэуплэм-коммуналнэ хъызметым ыльэнүүкөкэ
зэрхьагъэхэ хэбзэукъоныгъе 600 фэдизир дагъэ-
зыхынэу прокурорхэм унашохэр ашыгъэх. Мы
льэнүүкөмкэ пэшэ ыннатээм лут нэбгыре 88-мэ дис-
циплинарнэ ыкчи административнэ пшэдэкыжхэр
атэральхьагъэх.

Правэухъумэкъо къулыкъухэм тофшэн сид фэдизир
ацэльэшагъэхэми, бзэджэшагъэхэу республикэм щызэ-
рхьагъэхэр ипчагъэ нах макэ ашын альэктэгъэп.
2019-рэ ильэсүм имэзихэу республикэм бзэджэшагъэп

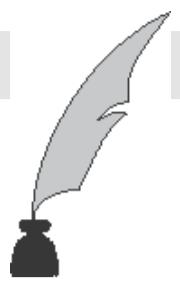
2499-рэ щызэрахьагъ, блэкыгъе ильэсүм мыш фэдэ
иуахтэ егъэшагъэмэ, а пчагъэхэр процент 31,5-кэ
нахыб.

Къольхээ тын-ыхынным епхыгъе бзэджэшагъэх
зэрхьагъэхэрэми прокуратурэм лъэшэу ынаэ тет.
Коррупцием пшэуеклэгъэнэмкэ хэбзэгъэуцгъэр
аукъуагъэу гъогогь 643-рэ къыхагъэшыгъ, нэбгыре
250-мэ административнэ ыкчи дисциплинарнэ пшэ-
дэкыжхэр атэральхьагъэх. Уголовнэ тоф 10 къы-
зэуахыгъ. ыннатээм лут нэбгыре 97-мэ дисциплинар-
нэ пшэдэкыжхэр атэральхьагъ, нэбгыриглээр язнатээ
иуагъэшыгъ.

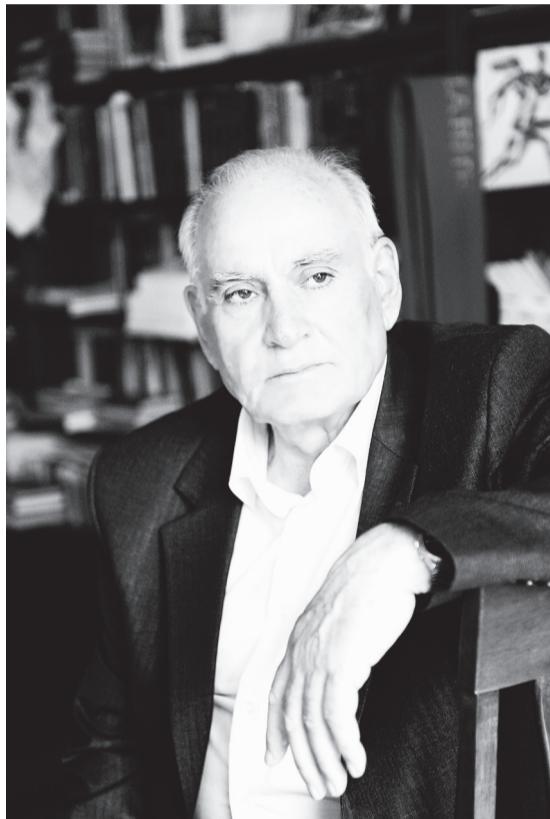
УФ-м и Генеральне прокурор иэпилэгъо Андрей
Кикоть зэхэсигъом зэфэхыссыжхэм кызишишыээ кы-
зэршихыгъэмкэ, прокуратурэм тофшэнэр анах
шхьааэу щытын фаер цыфхэм яфитыныгъэхэр
къэхъумэгъэнхэр ыкчи зэтэгъэуцожыхгъэнхэр ари.
Джащ фэдэу цыфхэм тофшэнэр яфитыныгъэхэр амь-
укционхэм фэш улъэкун ыкчи лыпплэн къулыкъухэм
яуполномочиенхэм, шхольырим ихэбзэухъумэкъо
ведомствэхэм зэхэубытэгъе тофхъабзэхэр зэхашэн-
хэу къариуагъ.

КИАРЭ Фатим.

Тизэдэгүүшүүлэх

Иакъыл гъомылэ ильтэпкъ фегъэшъушэ

Тинахыжь юшхэм агуагъеу мышынкъэ щынэп. «Былым нахни акыл» заом, бэ кырагъэубытыгъэр. Джа акылэу пщэнэуи, пщэфынэуи щымытыр зиэу ыкли ар зыгъэфедэжышиурэр зэрэнасынышор клагъэтхыгъ. Ахэм яапэрэ сатырэ хэт Адыгэ Республика инароднэ тхаклоу, Урысюем итхаклохэм я Союз ыкли «Роман-гэзетым» япремиехэм ялауреатэу, Адыгей и Къэралыгъо шүхъафтын къэзылэжыгъеу Цуекъю Юнес.

Гъом лэжыгъэ хъасэхэу зыдэулэу-
гъэхэр щышхъальзуу ыльгъумэ,
матхъэ. Аужыпкъэм, сабыйхэм
хъуапсэ ял, джэгольэ зэфешхъа-
фыбэм ренэу ани, агуи кырагъэ-
кы. Клэкъеу къэплон хъумэ, цыфыр
щынэмэ шлоигъоу, гуфэблэнгъеу
илэр щынэныгъэ лъэнинкуабэм
атегошэжыгъеу зэрэштийр ары
тхылтым ыцлекъе клагъэтхырэр
— хэти къинир имакъеу, щынакъэр
мамыр тынчэу, хъярэр къебакъеу,
ыгукэ шлоигъом лъылэсэу щынэныр
ары. Гугъэм ущеялаэ, хъуапсэр аш
ренэу къигот, посри къодырэп.

**— Уитхылькъеэ романитурэ зы
повестэ кыдэхъагъ, къедгъэжъэн
апэрэмкэ. Сыда аш кыуатэрэ ыкли
анахъээ зэхъылгъэр?**

— «Хъуапсэрэм ыпсэ къодырэп» —
джары сиизреджагъэр апэрэ романын.
Сиапэрэ повестэу «Хымэ лыуз» зы-
филорэр лъапсэу фэсшыгъыгъ, нахь
гъекъэжыгъеу, зөгъэшшомбгүгъэу.
Цыф пэпчь щэлэфэ, опсэуфе пэкъекъы-
рэр, зэуталэрэр гухэгли гукъау, хъяри
гушуагъу, дэгнуу дэйи бэдэд. Ары къес
гур мэгумэкы, мэчэлъао: ээ шум
фэкомэ, гуапэу гур псынкэ, къидэчы;
дэхагъэр ары зыбулытуу, зылэтуу хэти
зэхъуапсэрэр, дэзыхыгъэр. Ары
тхылтым ышхъээ сыгу къэзгъэжыгъэр.
Романын хэт образ зэфешхъафыбэм
къахэзгъэшыгъ лэжъекло лъыжъеу цукум

ышынышь, иунагъо лъэхэс хъужынны...
Ренэу хэти зы шу горэм къэхъопсы, аш
амал къыретыба, гъэрет къыхелхъэба?!
Джары гур мыкодэу щызыгъаэрэри.

— Ятлонэрэ романыр?

— «Къэзыгъэзжыгъэ ижъирэ шы-
ухэр» зыфилорэр романри тхылтым къы-
дэхъагъ. Непэрэ щынэкэ-псэукъэм хэль
гъэрет-шынэгъэ кочиэ амалыр зыфэдэр
щыпхырышыгъ. Шынэгъэм цыфыр зэ-
риузэнкырэр, иакъыл-амал къызэригъа-
корэр, адигэ лъэпкъым зиужыжы-
нимкэ аш клаучиэу илагъэр, темэ гъэ-
шлэгъоныр романын къыщыгъетыгъ,
зэфэдэкэ клоццырэки.

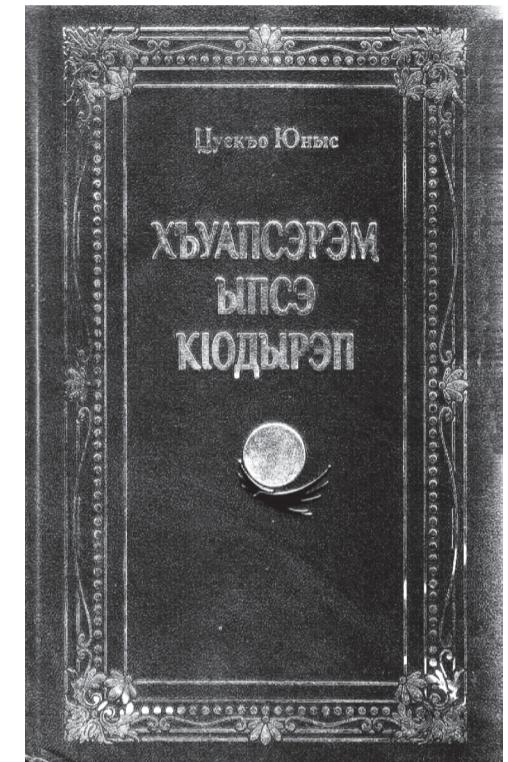
Шынэгъээр пчъагъеу зэрэзэхэльир
къыщыгъэлэхъагъ, сидигъоки цыфым
ичынгэе гупсэ, ихэкужь ыгу зэрилтийр,
аш зэрэфэгумэкырэр, цыфыгъэр гъун-
джэкум фэдэу къызэрэнжыгъэр, шульэ-
гъуныгъэм икъебзэгъэ-лъэшыгъэ гум
къэсэнэу зэрилэр, бэ, бэ романын къы-
уатэрэр, ушынэным щэлачъэ зэрицикла-
гъэри, гур бгээллыкъонэу зэрэшмы-
тири а зэклэми клагъэтхы.

**— Повестэ «Шэклюхъэжъым иаужы-
рэ тэо мэкъэнч» зыфилорэр тхылты-
къэм дэт. Тхыльеджэхэм мыр лъешэу
яласэ зэрэхъуяа зыщыгъуаз, по-
вествын сыда купкэ фэхъуяаэр?**

— Ары. Къызэрэлпүагъеу, мы пове-
стстыр гульзүүших хэльэу тхыгъэ, зы-
щыхъурэ-зыышшээр Хэгъэгу зэошхом
иаужыре ильэс гүэжъогъухэр ары. «Щэм
ыстырэр щихуум епшэ» зыфалорэр гум
къэлжээкы мы произведением. Штагъэ
хъурэ цыфым ыгу, ышхъээ зызэрхажь-
кы. Пүнгүгъеу ыгъотыгъэм, гъэсэнгъеу
илеми ямылтыгъеу, зэожь фыртынэм
цыфыр къэмшыгъынэу, иакъыл ымы-
гъэорышигъынэу, щэлэв зэтиригъяа-
гъеу зэрэхъурэм ехылгъагь мы пове-
стстыр.

Щэлэв зэклиулэгъэ дээжил ныбжы-
къэр ары анахъеу гупчэм итыр. Ильэс
хыльдэхэм ар зэрэзэрхажокыгъэр,
кочиэгъэр зэрэзгэфемыхъужушиурэр,
икъэрарынчагъэрэ икъумалыгъэрэ
зынэсгъэр къыщислэгъыгъ.

Тхакло цэргийн Цуекъю Юнес итхылькъеу
«Хъуапсэрэм ыпсэ къодырэп» зыфилорэр
изэхжээгъэжыгъеэ произ-
веденяхээ «Унэ плъижъ», «Гъучи ты-
гъужьым итаурых», «Тыгъэр лъагээ
къыдэкъоягъ» зыфилорэр анахъеу
куоу лъэхъанымрэ цыфымрэ зэрэзхэулээр,
цыфыгум ыщечэу клагъырэр — щэла-
гъэрэ лъыгъэрэ зыхигъотэжъеу щитмэ
ыкли ышхъээ закъо нахърэ гупшысэ
зимынэмкэ щэлэв щэм нахъ щынэгъожьеу

Цуекъю Юнес ипро-
изведение ини цы-
клюу сидигъуи цыф
гукэгъур узыхъумэрэ
къуачиэу зэрэштыр,
цыфыгур зэрэуцэгъо-
шур, аш уфэсакын
зэрэфаер, хымэ лыуз
зэрэмхъурэр ашыкъэ-
гъэтхыгъ.

хэтрэ цыфи, гу лъимытагъэми, къы-
зэрэгчурээр психологиямагъ хэльэу мы
аужыре повестэ тхылтыкъэм къидэхъа-
гъэм къыщыгъэлэхъуяа. Повестын
уеджэ зыхыкэ лъуз-гузум узлэштэ,
зыхыкэ гупшысэр самэу щэзекло. «Сы-
дэдүүтээ цыфым ицифыгъэ шапхъэ
иуяа зынэу ыкли чиненэу хура?» Огъэ-
шлагъо ыкли опшысжы. Зэклэ
зыфэкъожырэр уахьтэм цыфыр чыпэлэу
зэригъэуцорэр арэу къычлэкин. «Гур
къодымэ шыр чэжъирэп» зэралоу...
Хэта зышэрэр ыкли зыгъеунэфын зы-
льэкъынтыр хъазабым ихъалыгъуанэ
рильшээрэ цыфым зызэригъэпсүштэр?
Ау а зэклэми ушхъагъо афэхъуяаэр,
мы повестынкэ, зэожь жылымыр ары...
Зым посри етышь, напэр ёщэфы, адэр,
щынэн къодыкэлэ шылэмэ, хъаклэ-къуакъеу,
гъэшынайзэу ныбжырэу къэнэштми,
зэблэн щынэп. Джаш фэдэ персонаж мы
повестын хэтэу тхаклом танэу къыкы-
гъэтхыаа.

Тхакло Цуекъю Юнес итхылькъеу
«Хъуапсэрэм ыпсэ къодырэп» зыфилорэр
ильэпэ мафэ ыдзынэу фэтэло.

**МАМЫРИКЬЮ
Нуриет.**

Мы мафэхэм зэлъашэрэ тхаклоу
Цуекъю Юнес итворческэ хъарзынэш
джыри зы тхылькъеэ къыххъуяа, ар
«Хъуапсэрэм ыпсэ къодырэп» зыфилорэр
ары. Цэ дахэ зиэ тхылькъеэ нэуасэ
тэри, тхыльеджэхэри зыфэтшыхэ тшо-
игъю Юнес гушыгъуа тифхъууг.

— Юнес, пстэуми апэу тхыаугъэ-
псэу редакцием ихъаклэш укъызэ-
реблэгъагъэмкэ ыкли тхылькъеэ нэ-
тигъу къыддеу таизэрэфэгүшорэр
отэл. Аш пыдзагъеу таизыгъэгъуаз
тшоигъю тхылькъим цэу фэпшыгъэр
къызэрэхэлгъэ шыкъеэ, къыдехъа-
гъэр зыфэдэхэм.

Адигэм ищыкъеэ-псэукъе гушыгъэж
закъеу зэхэль пломи хэуконоигъе мыхъу-
нэу къысщэхъу. «Хъуапсэрэм ыпсэ
къодырэп» зыфилорэр гушыгъэжыр
романыкъеэ шхъеу ыкли пкъеу фэсшыгъыгъ.
Цыф пэпчь хъуапсэ ил: зыр шлоигъу,
къэхъопсы сабыйбэ бын тхээж илэним;
адэр — щыкъеэ-псэукъе дэгъум, дахэм;
ящэнэрэр — шынэгъэ-гъэсэнгъээм игуа-
пэу лъяко; лэжъакло поношь — губ-

Ашугым ыпхъу фэгъэхъыгъ

НЭПЛЬЭГҮР ГУЩЫГЭ ШЭРҮҮ

Адыгэ ашугэу Теуцожь Цыгъо ыпхъоу Симэ идунаи зихъожыгъэр бэдзэогъум и 31-м мэфэ 40 мэхъу.

Журналист Йохар дгээца-кэхээз Теуцожь районом ты-щыгэ зыхъукэ, Гъобэкъуае тывахъяа зээп кызыэрэхъыгъэр. Иашъынэхъаблэ тызынэсыкэ бзыльфыгъэ нэшхъо лхъанчэр кытфэнэгушоу кызыэрэтпэхъо-кыштим тицыхъа тельэу щагу къэлапчъэр кыыутхъытгъ...

Гум къео, ау сыйд хэтшыхъацт — Симэ ымакъе іетыгъа «шъу-къеблагъ» къитилон ылъэ-кыштэп. Щагур кызыэличьыхъа зэрэтымыльэгъүжыштим имы-закъоу, зими кыкыгэупчэжъы-штэп. Гум ишъэбагъэ, поэ зыпты гушигэхэм зафэдгэзэмэ, тарихъом инэклубгохэр джэр-пэджэж тфэхъух.

БлэкІыгъэр МЭКЪЭНЧЬЭН

— Ильэс 16 сынбыжъау Адыгэ кілэегъэдже училищим сышеджээ унагъо сихъагъ, — нэшх-гүхшэу Иашъынэ Симэ кыыуатштэгъ. — Седжэнэу, сэнхэхат зээгэгъотынэу сиғе-ягъ, ау сынбыжъыгэ дэдэу ны сиэрэхъущтим фэш училищим бэрэ зыщагъэлэгъуныр кыс-фегъекъулагъ. Унэгъо хызмэ-тим зестыгъ.

Симэ шльхэгъусэ зыфэхъулагъ Иашъынэ Нухъэ кілэегъаджээ ильэс 46-рэ йох ышлагъ. Шъеу 4-рэ пшъешти 4-рэ зэдаплагъ. Якланхэм Москва, Краснодар, нэмикхэм ашшэрэ еджапэхэр къашаухыгъах.

Анахъижхэу Къэрали, Свети, Юри кілэегъаджэ сэнхъа-тэр къыхахыгъ. Юре ятлонэр ашшэрэ еджапэхэм ишленгъэ щыхигъахуу, хэбээ кулыкъу-шлэу щытыгъ. Рае, Рэмэн, Руслан агу риҳырэ сэнхъа-тим феджагъах. Рэмэн Москва къэралыгъо университетыр кызызышеухым, журналистэй ихэку гупсэ кыгъэзэжъыгъ, редакции зэфэшхъафхэм йох ашишлагъ.

Анахъикээр адигэмэ сиди-гъоки нахь агъашю. «Теушы-ищтэгъ Юныс, кыйткырыплы-нэу етштэгъ. Зэрдъашорэр кызыыхъадгъэштэгъахъ», —

къеотэжы щыхизэ 1-шынэ Юре.

Юныс дзэм къулыкъур щыхизэ нахь благъэу нэуасэ тызэфхъулагъагъ. Гъобэкъое колхозым ит-хъаматэу хадзи, къоджэ щылаклэм гуклэ нахь фэ-шагъэ зэрэхъулагъем ру-гушоу къэбар гъэшлэгъонхэр кытфууатштэгъахъ.

— Колхозым сирлаш, цыфхэр сэгъэдалоу, рай-оным имызакъоу, респу-бликэм ипащхэм салоклэ — аши мэхъанэ есэты. Пчыхъа хуутийа унэм си-къихъажъа, тянэ ыпашь-хъа сизитысихъакэ, кыси-орэм седэуцштэгъ.

Ным кыууорэм уедэу къодьееклэ икъущтэп. Ынхэхэм уаклэплээн, инэ-

шэрэп. Пчыхъэм ашугым ыдэж къаклочтгэхэм къэбарыкэ зэхахы ашоигъулагъ. Адыгэ хъаклэштим Теуцожь Цыгъо иуссэхэр щызэхахытгэх. Анахъ гъэшлэгъоныгъэр мыхъомышлэгъэхэр зезыхъагъэхэм, дэеу зеклуагъэхэм е щытхум дихыхъихъэрэм Цыгъо кіенкілэлэ усэхэр, ордхэр зэрафиу-сштэгъахъэр ары.

Ордэрэ зыфэхъыгъэ цы-фын эсэм хэлэ гушигэхэм закъышилэхъытгэ. Хъаклэштим исхэм Симэ псы афихы-штим, шхыныгъор 1анэм тыри-гъэуцштим зихъаклэ, алорэр зэхихъытгэ.

— Иашъынэ Нухъэ сиргигэ-джагъ, иуагъо ишылаклэ сиши-гъуаз, — къелуат Гъобэкъуае щыщэу, колхозэу Ленинным ыцэ зыхъирэм ипартком исекре-тарэу, къоджэ Советым итхъа-

рэ зэхъокыныгъэхэм япльхэ-зэ, ягупшигэхэр тхъапэмрагъэ-күштэгъэх. Симэ ашхыштэр афихыгъэу кызыальэгъука, пшъештэхэр нэгушлор зээзүүбтэлэштэхэр язэрэмийгъашау кын-пэгъокыштэгъэх, усэм тамэу ратыштим нахь псынкэлэ зыг-ээтиштэгъ.

Кіэрэцэ Тембот, нэмикл тхаклохэм чэшм щагум щичын-енхэр шэншиш афэхъулагъ. Симэ кызыэрилтэхъытгэ, жы ор къабзэу Пшыщэ 1ушуу кытырихъэрэм гур ыгъэушэ-бүштэгъ, щынэгъэм идэхагъэ кызыэуихъытгэ.

— Теуцожь Цыгъо ишуаулагъ-кэ Адыгэим итхаклохэм Гъобэ-къуае зэлукланлэ афэхъулагъ, — игупшигэхэм тащегъэгъуазэ Урысыем итхаклохэм я Союз хэтэу Гъуклэл Нурбай. — Ти-шагу кыпэгүнэгъу кіэм хэ-

Гъуклэл Нурбай тизэдэгү-шыгъэту лыгъякъуатээ Иашъынэ Нухъэ физикэмкэ, хисапылмкэ зэрэригъаджэштэгъэхэм иеп-ллыкэхэр кырыроллагъэх. «Тхъильым итхагъэм изакъоп тызфигъасэштэгъэр, щынэ-гъэм шэнгъэр зэрэштэгъэ-федэштим тызфигъулагъ. Симэ гушигъэту тызыфхъукэ, аш-гым ифэмэ-бжымэ кызыэрэти-рихъэрэр, унэгъо зэклюхым зэрэглэсэурэр кыхээхээзэ, игукэкыжъижъ чыжъэхэр непэ зэхихъадгъэхэм фэдэу поэ аптытэу кытфууатштэгъэх.

Гукъэкъыжъхэр

Шыкъунан цыккур изакъоу кызыэнэм, Симэ янэ ыпложи, ини зэхъум колхозым ритъыгъа. Симэ ихатэ къэб бэгъуа-гъэр кызынгъэлэ, Гъобэкъуае дэсхэм афиштэгъа. Адыгэмэ зэралоу, ным ишэнэри пхъум шапхъэ фэхъулагъу щытыгъ.

Симэ ышыхэу Люлэгэ граждан заом хэкюдагъ. Яхыер ыкы Умар Хэгъэгу зэошхом Ѣыфхы-гъэх. Бухъарэ колхозым Ѣыл-лэжъагъ, Ѣылхуулту илэгъ. Симэ янэ ильэс 80-м еху ыгъэшлагъ.

Теуцожь Цыгъо имэфэл мафэхэу къуаджэм Ѣыкъорэмэ Симэ арамыгъэблагъэу загъорэ кыыхэкъыштэгъэми, ашугым ыпхъу зыми ыгуу ебъэштэгъэп. Адыгэ Республиктэ иминистрэу Къулэ Мыхъамэт ильэс заулэкэ узэклиэбэжъимэ, Гъобэкъуае Теуцожь Цыгъо июбилейнэ медаль кызыэрэштэ-фагъэшшошагъэр, министрэм гушигэ фабэу кыыуагъэхэр Симэ гукъэкъыжъ льаплэу илэгъ.

Уишушлагъэлэ, уинэлэгъэхээз, шигушыгъэ Ѣырохэм-кэ укытхэт, утэгъэлъаплэ, Сим. Ильэс 92-рэ къэбгэшлагъ, сымэдэжэштим зыкы учэлэгъэп. Сымэдэжэштим умыклоу уиса-бийхэр унэм кызынфэхъу-штэгъэх, кыккэлъыкъорэ мафэм

пльэгъу фабэ гупшигэхээ хэхыгъэ къыххэхын, игушыгъэхэр зэхэ-пхынхэ фае. Иашъынэ Симэ ынэхъягъ ильэс 80 зэрэхъулагъэ фэгъэхъыгъэу сиқырфэхъэнэу Гъобэкъуае сизыклом, игукэ-кыжъхэр мэкъэнчъа зэрэш-мытхэм сиынаэ тесыдэгъагъ.

Симэ седэуза сянэ кыси-иуагъэхэм ашшэрэ сиғу кы-шыдэоягъах.

Щынэгъэм иуниверситет

«Шъо тхъильхэм шъуяджээ, шъутхээз университэтхэр къэшшоухы. Тэ щынэгъэм иуни-верситет къетыулагъ», — кыси-логъагъа сянэ. Иашъынэ Симэ гукъэкъыжъэхэр пытэу илэр зээгэ-пшэштэр сиымышилэу, улчлабэ естныир кыысфемыгъэхэр седэуцштэгъ.

Ятэу Теуцожь Цыгъо дунаим зехъижхэй ильэс 13 Симэ ынэхъягъэр. Иашъынэхъа янэ цыиф къуаплэу зэрэштэгъагъэр гъобэкъуае хэмэни ашыгъуп-

матэу ильэссыбэрэ щытыгъэ Къэтбамбэт Сахвидэ. — Лъэпкэ шэн-хабзэхэр Симэ дэгъоу зэ-рихъэхээз икалхэр зерипулагъэхэр шүүшлагъэхэр фэсэлэгъ. Симэ ашшэрэ еджаплэр кы-мыхъигъэми, гушигъэ Ѣырохэр зэрэгтэфедэштэгъэхэр, шэжжым кыыпкырыкызыэ гупшигэсэу уигъэшлагъэр щынэгъэм епхы-гъэу зэрэштэгъэхэр кыхээзгэ-штэхэ шлэгъу. Симэ ышэу Бухъарэ механизаторыгъ, кол-хозым йох щызэдэшлагъ.

Тхаклохэм язэлуклан

Кіэрэцэ Тембот, Андырхье Хусен, Лъэустэн Юсыф, Пэрэ-ньюкъо Мурат, Кэстэнэ Дмитрий, нэмикхэм Гъобэкъуае бэрэ къаклочтэгъэх. Пшыщэ инэпкэ тесхэу литературэм тегүүштэгъэх. Теуцожь Цыгъо, Кіэрэ-цэ Тембот, фэшхъафхэр Пшыщэ икэуухэм, псыхъор «губжы-гъэу» кызыилькыгэ зыкызэриэ-тирэм, щынэгъэм инэмикхэ-

тэргийхэр, нэмикхэм кыыща-гъэ-кыштэгъэх. Бзыльфыгъэу Ѣыл-лажъэхэрэм Сими ахэтэштэгъ. Теуцожь Цыгъо гушигъэхэр къэгъошлухэу, гуриогъошлухэу зэрэсэштэгъэр бзыльфыгъэхэм къалотэжъытгъ.

унэгъо хызмэтийр зепхъэштэгъ. Тильаплэу Сим, Тхъэм джэнэт кыует. О уишушлагъэ тщы-гүпшэштэп.

ЕМТИЛЫ Нурбай.

Сурэтхэм архихэр: Симэ иахылхэм ахэс.

